МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ

ОБЛІКОВА КАРТКА

об'єкта культурної спадщини

Група курганів І

(найменування об'єкта)

Вид	Тип	Категорія пам'ятки
Археологічний	Комплекс	Місцевого значення

1. Дата утворення об'єкта:

IV – І тис. до н.е., епоха енеоліту, бронзового і раннього залізного віків

2. Місцезнаходження об'єкта:

Верхня Жужманівка, с., Солоницька сільська рада, Козельщинський район, Полтавська область, Рублені могили, ур., за 4,016-4,377 км на північний схід (азимути 57-66º) від приміщення Солоницької сільської ради, за 0,100-0,341 км на північ та захід від північно-західної та західної околиць с. Верхня Жужманівка.

Географічні координати умовних центрів курганів (орієнтовні):

№ точки	*градуси, мінути, секунди (датум WGS 84)* *N*	*E*
1	49°09'55.9722"	33°47' 36.5292"
2	49°09'52.1928"	33°47' 44.6999"
3	49°09'48.0824"	33°47' 42.2615"
4	49°09'54.7478"	33°47' 33.6991"
5	49°09'55.3414"	33°47' 33.4905"
6	49°09'58.8678"	33°47' 36.0445"
7	49°10'9.0885"	33°47' 41.1262"
8	49°10'10.0760"	33°47' 42.3779"
9	49°10'11.4251"	33°47' 45.0879"
10-13	Не встановлювалися	

Під'їзд з м. Полтави в бік м. Кременчука по шосе М-22 «Полтава — Олександрія» до повороту (на схід – південний схід) на с. Верхня Жужманівка, далі — асфальтованим автопід'їздом — за 0,2 км від села.

3. Охоронний № пам'ятки:

Не встановлений.

4. Дати і № документів, відповідно до яких об'єкт узято на державний облік та визначено категорію пам'ятки:

Група курганів взята на облік рішенням № 247 виконкому Полтавської обласної ради від 23 квітня 1984 р.

5. Функціональне використання:

Сучасне	Первісне	Інші (протягом часу існування об'єкта)
Розорані насипи	Насипи над похованнями	Тригопункт на кургані № 1

6. Стислий опис об’єкта:

Розташування об'єкта	Кургани споруджені на краю мисоподібного округлого підвищення плато лівого корінного берега р. Псла — лівої притоки р. Дніпра, висотою 124,5 м над рівнем Балтійського моря та близько 55,5 м над його заплавою. Розташовані на північний захід та захід, за 0,1 – 0,3 км від села, на розораному масиві угідь земель запасу, орендованому СФГ Ліц Павлом Леонідовичем.

Характеристика об'єкта

Група курганів займає надсхилля пануючого над широким околом пагорба плато й є висотною домінантою округи, за 0,081 – 0,905 км на північ – північний схід від нагірної частини асфальтованого автопід’їзду до села.

У її складі нараховується 9 курганів та 4 «плями» решток знищених оранкою невеликих насипів (над одним – кількома похованнями) висотою 0,10 — 2,20 м і діаметром 9 — 45 м, що розташовані у двох скупченнях ланцюжком по вісі північний схід — південь – південний захід, на відстані в 0,7 км. Північну частину групи утворюють чотири майже знищені оранкою кургани за №№ 7-10, що тяжіють до північно-західної околиці села, південну — скупчення невеликих насипів на захід від села (№№ 4 – 6, 11 – 13) навколо двох великих курганів (№№ 1 – 2) заввишки 1,6 – 2,2 м. Дещо на південь від них (за 0,17 км) знаходиться ще один розораний курган (№ 3) висотою 0,7 м. Всі насипи інтенсивно розорюються.

На захід від курганів №№ 1 та 4 вздовж схилу розташована заорана заглибина (0,3 – 2,9 м) рекультивованого на початку 1980-х рр. кар’єру, який діяв упродовж 1950-1960-х рр. Цей кар’єр знищив прилеглий до насипу № 1 курган заввишки близько 1,4 м та, за свідченнями старожилів, рештки насипу майдану.

Обмірні дані щодо окремих курганів та їх решток наводяться нижче у таблиці.

№ п/п	*Висота (м)*	*Діаметр (м)*	*Площа ($м^2$)*	*Стан й особливості насипів*
1	2,3	35 х 42	1185	Овальної в плані форми розораний курган зі стрімкими полами, з відносною висотою понад 2 м (за картографічними матеріалами), з абсолютною висотою 129,6 м. Край поли насипу знайдений уламок стінки античної амфори, на насипу – зрубна ліпна кераміка.
2	1,6	34	910	Округлої в плані форми розораний високий курган, з чітко розпізнаваними полами, з абсолютною висотою 128,7 м.
3	0,7	26	530	Розораний невеликий курган над краєм схилу, зі знахідками уламків зрубного ліпного посуду на поверхні.
4	0,3	15	175	Дуже розораний насип з «плямою» материкового викиду на поверхні.
5	0,2	12	113	«Пляма» материкового викиду на поверхні від решток насипу.
6	0,6	20	310	Розораний невеликий курган на вершині підвищення.
7	0,2	12	110	«Пляма» материкового викиду від решток насипу.
8	0,3	13	120	«Пляма» материкового викиду посеред решток насипу.
9	0,2	15	176	«Пляма» материкового викиду.
10	0,1	9	71	«Пляма» материкового викиду від влаштування поховання.
11	0,2	11	85	«Пляма» материкового викиду на поверхні.
12	0,1	10	80	«Пляма» материкового викиду.
13	0,2	9	70	«Пляма» материкового викиду на поверхні з рештками насипу.
Всього:			3935	

Загальна площа, зайнята курганами, орієнтовно становить 0,3935 га.

На картах середини XIX – початку XX ст. показані два великі

	кургани групи (№№ 1-2), причому для більшого з них (№ 1) вказана абсолютна висота над рівнем моря — 60,21 сажнів. Як група з трьох насипів (№№ 1-2, причому № 1 показаний як курган з двох насипів, один з яких розташований південно-західніше сучасного) комплекс позначений на карті 1941 р. видання. На німецьких копіях радянських карт є позначення двох курганів зі складу північної частини групи, та ті ж 3 кургани зі складу південної, з відносними висотами 3,5, 3,4 і 1,4 м. На сучасних мапах 1980-1990-х рр. різних років видань позначені: курган № 2 — як насип з відносною висотою 2 м, та курган № 1, як масивний курган у масштабі овальної форми із заглибиною з південного (південно-західного) боку або ж взагалі як заглибина відносною глибиною 2 м. На картографічних матеріалах відображене існування кар'єру, що вніс певні зміни у загальний вигляд групи. Абсолютна висота кургану № 1 вказується як 129,6 м. Дрібномасштабні карти видання 1982 р. зазначають відносні висоти насипів №№ 1 та 2 у межах 2,0 та 1,6 м відповідно.
Наявність творів мистецтва	Твори мистецтва на території (нерухомі), або ті, що надають зображення курганів, відсутні.

7. Перелік складових (для комплексу (ансамблю)**, визначного місця):**

1. Курган № 1.
2. Курган № 2.
3. Курган № 3.
4. Курган № 4.
5. Курган № 5.
6. Курган № 6.
7. Курган № 7.
8. Курган № 8.
9. Курган № 9.
10. Курган № 10.
11. Курган № 11.
12. Курган № 12.
13. Курган № 13.

8. Ступінь схоронності:

Добрий, задовільний, незадовільний, аварійний	Загальний стан курганів №№ 1-2 — ближче до задовільного, не зважаючи на пошкодження оранкою, курганів №№ 3-4, 6 — незадовільний, №№ 5, 7-13 — аварійний. Акт обстеження технічного стану № 52 від 3 листопада 2014 р. додається.

9. Наявність науково-дослідної та науково-проектної документації на об'єкт:

Найменування документації	**Рік розроблення**	**Автор (організація)**	**Місце зберігання, інв. №**
Звіт про обстеження	1981	Супруненко О.Б.	Науковий архів Полтав. краєзнавчого музею, спр. 04-167.
Науковий звіт	1987	Мельнікова І.С.	Науковий архів Інституту археології НАН України, ф.е., 1987/41.
Науковий звіт	2014	Супруненко О.Б.	Науковий архів Інституту археології НАН України, ф.е., 2014/ нов. надх.; Науковий архів Центру охорони та досліджень пам'яток археології УК ПОДА, ф.е., спр. 739.

10. Основні джерела відомостей про об'єкт:

Архівні матеріали	1. Супруненко О.Б. Звіт ... про відрядження до смт. Козельщина та Нової Галещини з метою обстеження курганів … 1981 р. // НА ПКМ. — Спр. 04-167. — 6 арк., 1 арк. іл. 2. Паспорт: Курганна група (ур. Рублені могили), с. Верхня Жужманівка / Укл. Супруненко О.Б. — 1983 // Поточний архів ЦОДПА. — Паспорти пам'яток археології. 3. Мельникова И.С. Отчёт об археологических разведках в Решетиловском и Козельщинском районах Полтавской области (по подготовке мат-лов к «Своду памятников…») // НА ІА НАНУ. — Ф.е. — 1987/41; НА ЦОДПА. — Ф.е. — Спр. 414 – 415. 4. Супруненко О.Б. Звіт про археологічні обстеження та експертизи на території Полтавської області в 2014 р. // НА ІА НАНУ; НА ЦОДПА. — Ф.е. — Спр. 739.
Картографічні матеріали	5. Ряд XXV. Лист 12. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Г. Екатеринославской, Херсонской и Полтавской / Грав. конт. топ. Ментин, 3-й предм. учен. Лисицын, горн. чин. Нагавицын и Зиновьев. — [Изд. 1850-х гг.]. 6. Ряд XXV. Лист 12. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Г. Екатеринославской, Херсонской и Полтавской. Часть Херсонской Губернии исправл. по рекогносц. 1869 г., часть Полтавской Губернии исправл. по рекогносц. 1869 г. / Грав. конт. топ. Ментин, 3-й предм. учен. Лисицын, горн. чин. Нагавицын и Зиновьев; Вырез. слова Поповцев и Иванов 7-й // Воен.-топограф. карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. [Карты]. — СПб.: Воен.-топограф. Депо, 1863-1878. — 1 атл. ([24] разв. л., [1] сб.л.). — Л. 22. 7. Ряд XXV. Лист 12. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Г. Екатеринославской, Херсонской и Полтавской. Часть Херсонской Губернии исправл. по рекогносц. 1869 г., часть Полтавской Губернии исправл. по рекогносц. 1869 г. Железная дорога нанесена по съемке 1887 г. / Грав. конт. топ. Ментин, 3-й предм. учен. Лисицын, горн. чин. Нагавицын и Зиновьев; Вырез. слова Поповцев и Иванов 7-й — [Изд. 1900-1917 гг.]. 8. M-36-104-D. — Prigariwka. — Deutsche Heereskarte. Rußland 1:50 000. — Grundmaterial: Rußland karta 1:50000 stand 1932. — Truppenausgabe Nr. 1, 1943. 9. M-36-104-B. — Koselschtschina. — Deutsche Heereskarte. Rußland 1:50 000. — Grundmaterial: Rußland karta 1:50000 stand 1932. — Truppenausgabe Nr. 1, 1943. 10. X-40-63-B-г-4. — M 1:10 000. — Съемка 1975 г. — ГУГК при Совете Министров СССР. — 13-XI-78 г. 11. M-36-104. — Комсомольск. — M 1:100 000. — Состояние местности на 1982 г. — Генеральный штаб. — Изд. 1983 г. 12. M-36-104-Г. — Сушки. — M 1:50 000. — Сост. местн. на 1982 г. — Генеральный штаб. — Изд. 1983 г.
Бібліографічні матеріали	13. Памятники истории и культуры Украинской ССР: Каталог-справочник / Ред. кол. П.Т. Тронько, Г.К. Злобин, Ю.А. Олененко и др.; кол. авт. — К.: Наукова думка, 1987. — С. 408. 14. Нова Галещина // Полтавщина: Енциклопедичний довідник. — К.: Укр. енциклопедія, 1992. — С. 589. — [Доповн. Супруненка О.Б.]. 15. Полтавська область: Природа. Населення. Господарство: Географічний та історико-економічний нарис / За ред К.О. Маца. — Полтава: Полтав. літератор, 1998. — С. 320.

11. До облікової картки додаються графічні матеріали та фотофіксація:

Найменування	Кількість	Дата виконання	Виконавець

Графічні матеріали			
Верхня Жужманівка, с., Солоницька сільська рада, Козельщинський р-н, Полтавська обл. Група курганів І на карті області.	1	2014	Коверко А.В.
Верхня Жужманівка, с., Солоницька сільська рада, Козельщинський р-н, Полтавська обл. Група курганів І. Карта розташування (*основа*: М-36-104. — Ген. штаб. — М 1: 100 000. — Комсомольськ. — М., 1983).	1	2014	Коверко А.В.
Верхня Жужманівка, с., Солоницька сільська рада, Козельщинський р-н, Полтавська обл. Група курганів І. Генеральний план (*основа*: Х-40-63-В-г-4. — М 1:10 000. — — М.: ГУГК при СМ СССР. — 13-XI-78 г.).	1	2014	Супруненко О.Б., Коверко А.В.
Фотофіксація			
Верхня Жужманівка, с., Солоницька сільська рада, Козельщинський р-н, Полтавська обл. Група курганів І на космічному фотознімку (за *прогр. «Google Earth»*).	1	2014	Шерстюк В.В., Коверко А.В.
Верхня Жужманівка, с., Солоницька сільська рада, Козельщинський р-н, Полтавська обл. Група курганів І. Насип № 1. *Із заходу.*	1	2014	Супруненко О.Б.
Верхня Жужманівка, с., Солоницька сільська рада, Козельщинський р-н, Полтавська обл. Група курганів І. Насип № 2. *З північного заходу.*	1	2014	Супруненко О.Б.
Верхня Жужманівка, с., Солоницька сільська рада, Козельщинський р-н, Полтавська обл. Група курганів І. Насип № 3. *З півдня.*	1	2014	Супруненко О.Б.
Верхня Жужманівка, с., Солоницька сільська рада, Козельщинський р-н, Полтавська обл. Група курганів І. Рештки насипу № 8. *З півдня.*	1	2014	Супруненко О.Б.
Верхня Жужманівка, с., Солоницька сільська рада, Козельщинський р-н, Полтавська обл. Група курганів І. Найбільші насипи групи №№ 1-3. *Зі сходу від села.*	1	2014	Супруненко О.Б.

Облікову картку склали:

Посада та назва Організації	Спеціальність, кваліфікаційний рівень	Прізвище, ініціали	Підпис	Дата складання
Провідний науковий співробітник Центру охорони та досліджень пам'яток археології управління культури Полтавської облдержадміністрації	кандидат історичних наук, старший науковий співробітник	О.Б. Супруненко		24.11.2014
Завідуючий відділом Центру охорони та досліджень пам'яток археології управління культури Полтавської облдержадміністрації	магістр	В.В. Шерстюк		24.11.2014

Керівник органу охорони культурної спадщини —
Начальник управління культури Полтавської облдержадміністрації
_____**Г.І. Фасій**
(ініціали, прізвище, підпис, печатка)

Ілюстрації

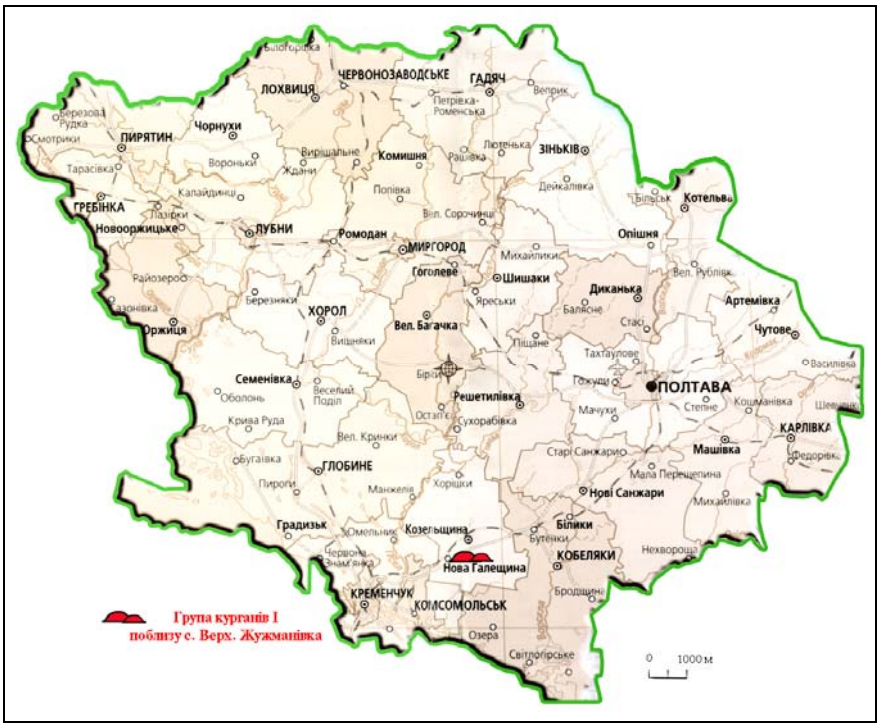

1. **Верхня Жужманівка, с.,** Солоницька сільська рада, Козельщинський р-н, Полтавська обл. Група курганів І на карті області.

Підг. Коверко А.В., 2014.

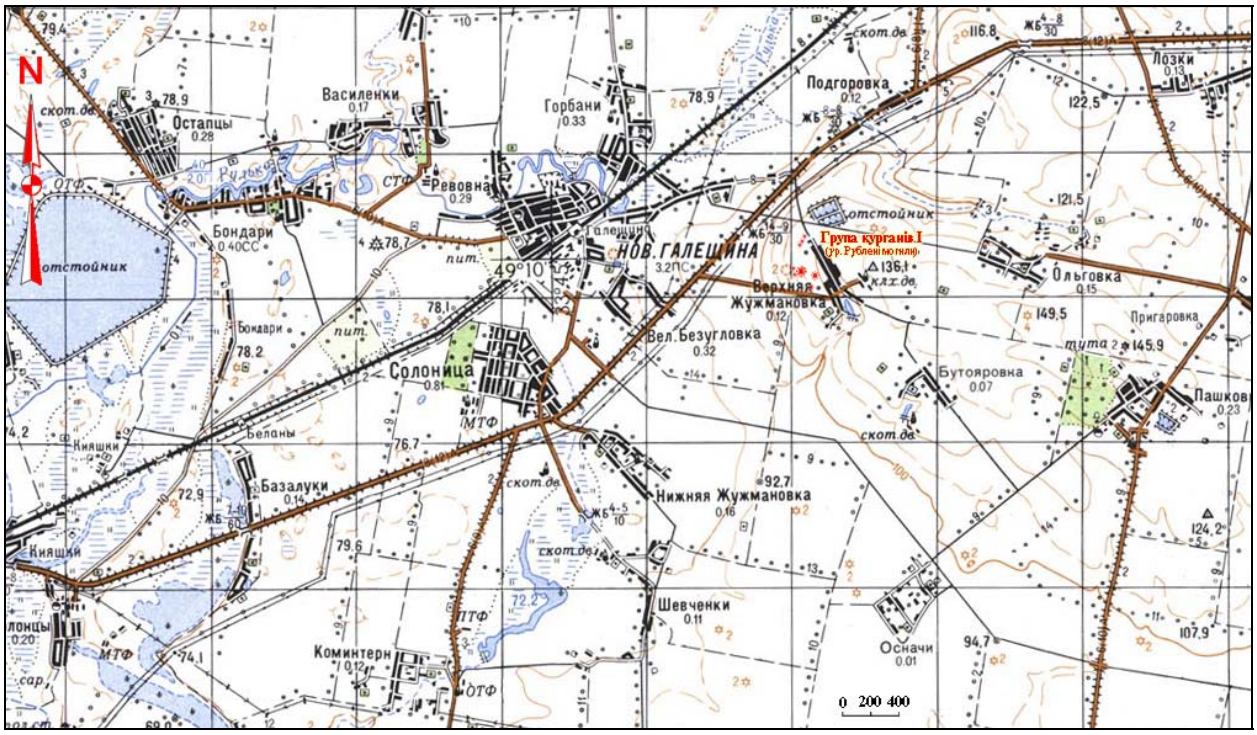

2. **Верхня Жужманівка, с.,** Солоницька сільська рада, Козельщинський р-н, Полтавська обл. Група курганів І. Карта розташування (*основа*: М-36-104. — Ген. штаб. — М 1: 100 000. — Комсомольськ. — М.: ГУГК, 1983).

Підг. Коверко А.В., 2014.

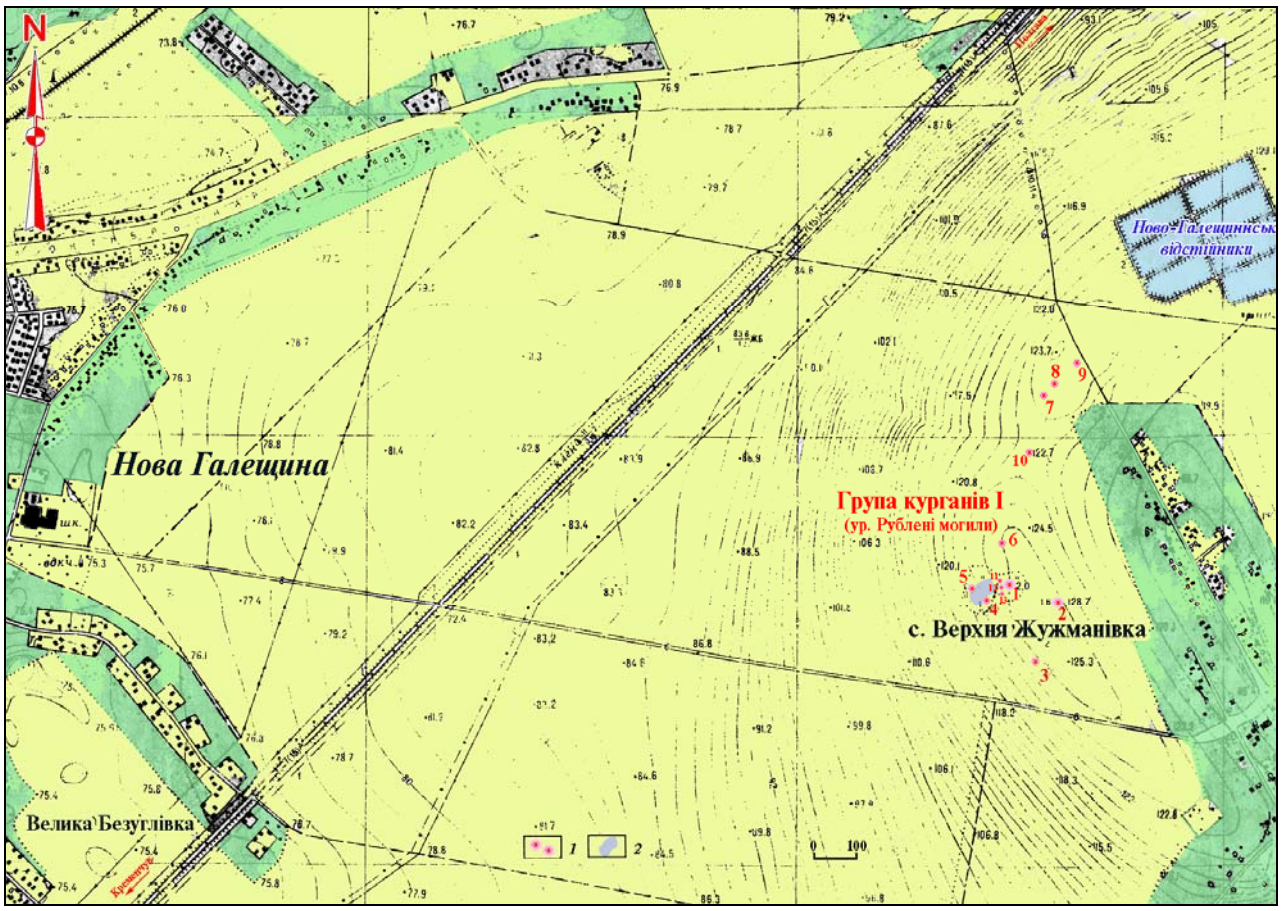

3. **Верхня Жужманівка, с.,** Солоницька сільська рада, Козельщинський р-н, Полтавська обл. Група курганів I. Генеральний план.

Умовні позначення: 1 — кургани з розробл. охоронними зонами; 2 — рештки рекультивованого кар'єру.

(*основа*: X-40-63-B-г-4. — М 1:10 000. —— М.: ГУГК СМ СССР, 1978).

Підг. Супруненко О.Б., Коверко А.В., 2014.

4. **Верхня Жужманівка, с.,** Солоницька сільська рада, Козельщинський р-н, Полтавська обл. Група курганів I на космічному фотознімку

(за *прогр. «Google Earth 5.2.1.1588»; позначені кургани, для яких зняті координати*).

Підг. Шерстюк В.В., Коверко А.В., 2014.

5. **Верхня Жужманівка, с.,** Солоницька сільська рада, Козельщинський р-н, Полтавська обл. Група курганів І. Насип № 1. *Із заходу.*

Фото Супруненка О.Б., 2014.

6. **Верхня Жужманівка, с.,** Солоницька сільська рада, Козельщинський р-н, Полтавська обл. Група курганів І. Насип № 2. *З північного заходу.*

Фото Супруненка О.Б., 2014.

7. **Верхня Жужманівка, с.,** Солоницька сільська рада, Козельщинський р-н, Полтавська обл. Група курганів І. Насип № 3. *З півдня.*

Фото Супруненка О.Б., 2014.

8. **Верхня Жужманівка, с.,** Солоницька сільська рада, Козельщинський р-н, Полтавська обл. Група курганів І. Рештки насипу № 8. *З півдня.*

Фото Супруненка О.Б., 2014.

9. **Верхня Жужманівка, с.,** Солоницька сільська рада, Козельщинський р-н, Полтавська обл. Група курганів І. Найбільші насипи групи №№ 1-2. *Зі східного боку від села.*

Фото Супруненка О.Б., 2014.